

Üreñicinin soyadı hem adı
Okul

**GAGAUZ DİLİ HEM LİTERATURA PREDMETİNDÄ
REGIONAL OLİMPİADASI - 2026**

11 -nci KLAS

Verili fragmenti okuyun.

İşittim bu dastanı ihtâr Demirçu amucamdan – dädunun kardaşından. Kendi däduma bän etişmedim, onuştan onun kardaşı bana hem dädum, hem amucamdı. O evelki çobannardan biriydi. Bän dä o vakıtlar taa uşaktım. Amuca benim küçüklüümdä yaşlı bir kişiydi, da koyunnarın ardına kaçmaa, nasıl gençliindä, ona biraz zorca olardı. Ama ihtâr kendini o hiç saymazdı. Ačan kapanardı kırdä işlär, bereket tä erleştirilärdi ambarlara, çiftçinin bir ara peydalanardı biraz boş zamanı. Ozaman boba dayma çıkardı amucanın tırlasına dooru ona kafadarlık. Kış taa heptän kapamadaan, Kasım yortularına karşı çobannar savaşırdılar daatmaa çorbacılar koyunnarı, da amucaya lääzım olardı bir yardımcı.

Sora, bän doldurduynan onbir-oniki yaşımı, boba kendi erinä başladı beni yollamaa. Çoban Demirçu Bozbey bilinärdi diil salt bizim küüdä, ama dolay küülerdä dä. Makarki amuca yaşamış uzun bir ömür, o hep duyardı kendini kaavi, saalıklı. Nekadar tutêrim aklımda, onun sivri uçlu bıyıkları hep kıvrılmıştı dikiñä yukarı, bakışı şendi hem şalvirdi, sansın hazırlanmış bir cümbüş annatmaa. Amuca geniş omuzlu, batal bir kişiydi. Gençliindä güreştä hepsi adamnarı küüdä altına alarmış. Hem o anılmış bir çırtmacıydı. Gözäl sesli dostunnan hiç birzaman ayırılmazdı. Bir kerä sordum, kaç yıl o yaşamış düñnedä. Ama onun gözlerindä şıldırdağı şalvirlik. O kıptı bana şen gözünü da verdi cuvap:

- E-e-e, ge-e-ñim bän taa... Sän sanêrsın, insanın yaşaması geçmiş yıllarlan mı ölçüler?

Bu yannış düşünmäk. İnsanın yaşaması ölçüler iiliklerinnän: kimä bir parça ekmek vermişin, kimä zorda el uzatmışın, kahırlı adama bir tatlı laf söylemişin, kimseyi çok görmemişin. İnsanın yaşaması haliz bunnarlan ölçüler. [...]

E nekadar masal o bilärdi! E nasıl becerärdi o annatmaa! Aydınlık kafalı adamdı benim amucam. Tabiatlan hem insannarlan uygunnukta yaşardı. Koyunnarı sevärdi, nasıl dostlarını, bilärdi onnarın tabeetlerini hem alışkannıklarını.

-Amuca, olmamışın sän dä, bobalar gibi, bir çiftçi. Bıkmadın mı yazı-kış kır tepelerindä?

-Bıkılır mı, oolum, - o yaydı kollarını da, sansın, bakışlan savaştı kaplamaa dolayları: üüsek gökleri, göktä üzän suuk bulutları, kara sürülmüş tarlaları hem sürü-sürü uçan gargaları. Sora amuca baktı da sordu:

-Bän çoban oldum neçin, bilersin mi?

Sora şakalı seslän kendi cuvap verdi:

-Baksana, koca sürünün en gözäl koyunnarı bana sırdêr, bulutlar bana sarmaşêr, kırların daracacık patekaları beni musaafirläâ çaarêr...

Mariya Köse "Dastan"

№	İtemnär	Ballar	
1.	Verili soruŝlara cuvap edin:	L	L
	a) Kimdi annatmanın geroyuna ihtär Demirçu? (1 cümlä)	0	0
	_____	1	1
	_____	2	2

	b) Yazdırın Demirçuyı. (2 cümlä)	L	L
	_____	0	0
	_____	1	1
	_____	2	2
	_____	3	3
	c) Demirçu amucanın düşünmeklerinä görä insanın yaşaması neylän ölçüler? (2 cümlä)	L	L
	_____	0	0
_____	1	1	
_____	2	2	
_____	3	3	
2.	Nicä annêersınız cümleyi: “ <i>Amuca tabiatlan hem insannarlan uygunnukta yaşardı</i> ”? Fikirinizi açıklayın. (3 cümlä)	L	L
	_____	0	0
	_____	1	1
	_____	2	2
	_____	3	3
	_____	4	4
	_____	5	5

3.	Sizin düşünmeklerinizä görä, var mı nasıl hayvannarı sevmää, nicä dostlarını? (3 cümlä)	L	L
	_____	0	0
	_____	1	1
	_____	2	2
	_____	3	3
	_____	4	4
	_____	5	5

4.	Sizin bakışınıza görä, neçin annatmanın geroyu sayardı amucasını aydınlık kafalı adam? (3 cümlä)	L	L
	_____	0	0
	_____	1	1
	_____	2	2

		3	3
		4	4
		5	5
5.	Yazdırın taa bir evelki gagauz zanaatını. (3 cümlä)	L	L
		0	0
		1	1
		2	2
		3	3
		4	4
6.	a) Verili teksttän bir metafora hem bir epitet çıkarın. Ne olduunu belli edin.	L	L
		0	0
		1	1
		2	2
	b) Bir artistik kolaylınnan bir katlı soruş cümlesi kurun.	L	L
		0	0
		1	1
		2	2
7.	Verili teksttän çıkarın:	L	L
	a) bir işlik , angısında oldu konson dönmesi.	0	0
		1	1
	b) bir iştenik da onunnan bir sadä birsoy paylı cümlä kurun:	L	L
		0	0
		1	1
		2	2
	c) iki laf, angılarında oldu vokal dönmesi da yazın onun söz payını.	L	L
		0	0
		1	1
		2	2
		3	3
8.	a) Verili teksttän çıkarın bir karşıtlayan hem bir birleştirän baalayıcısı. Ne olduunu belli edin.	L	L
		0	0
		1	1
		2	2

	b) Verilmiş lafa laf kuruluşu analizini yapın: <i>yollamaa</i> _____ _____ _____ _____	L 0 1 2 3	L 0 1 2 3
9.	Verili teksttän laflara bulun sinonim: ihtär – _____ yaşaması- _____ şalvirdi- _____ sırdêr- _____ vakıt - _____ antonim: üüsek - _____ yukarı - _____ kaavi - _____ evelki- _____ boş - _____	L 0 1 2 3 4 5	L 0 1 2 3 4 5
10.	Çıkarın teksttän: a) 2 adlık saabilik formada. Saabilik formanın afikslerini nışannayın. _____ _____ b) iki düzülü adlık. Yazın, angı söz payından onnar düzülü. _____ _____	L 0 1 2 L 0 1 2	L 0 1 2 L 0 1 2
11.	Verilmiş dooru sözü kıynaş sözä çevirin. Sora amuca baktı da sordu: - Bilersin mi, neçin bän çoban oldum? _____ _____ _____	L 0 1 2	L 0 1 2
12.	Verili cümleyä sintaksis analizini yapın: Makarki amuca yaşamış uzun bir ömür, o hep duyardı kendini kaavi, saalıklı. _____ _____ _____ _____ _____	L 0 1 2 3 4 5 6 7	L 0 1 2 3 4 5 6 7
13.	“Nesoy zanaatta bän görerim kendimi hem neçin?” Bu temaya görä (15-20 cümlä) kendi fikrinizi açıklayın. Fikrinizi açıklamaa deyni, aşağıdaki planı hesaba alın: I. Temayı (konuyu) açıklayın. Cuvabın içindekilii hem temanın (konunun) baalantısı olsun. II. Fikrinizi argumentläyin, dil zebilliini hem dilin komunikativ kalitesini koruyun (logikayca, annamaklı, demekli, fikirli).		

